

Geen betwisting van geldigheid kandidatuur na sociale verkiezingen

De werkgever die de geldigheid van een kandidatuur niet betwistte tijdens de procedure sociale verkiezingen, kan de bescherming later niet meer aanvechten. Dat besliste het Hof van Cassatie in een arrest van 17 oktober 2011. Met de uitspraak komt een einde aan een controverse die al sinds de jaren '50 bestaat.

Isabelle Van Hiel

Het arbeidshof in Antwerpen had op 15 juni 2010 geoordeeld dat een werkgever de geldigheid van de kandidatuur nog kon betwisten in een geschil over de beschermingsvergoeding, hoewel hij dat niet had gedaan tijdens de periode van de sociale verkiezingen. Het arbeidshof volgde daarmee haar eerdere rechtspraak en een belangrijk deel van de sinds de jaren '50 ontwikkelde doctrine, die meent dat de ongeldigheid van de kandidatuur te allen tijde kan worden ingeroepen. Zij steunt zich op het openbare-ordekarakter van de wetgeving over de ontslagbescherming en de sociale verkiezingen. Andere auteurs, daarin gevolgd door het arbeidshof in Luik en Brussel, stellen dat de geldigheid van de verkiezing van een personeelsafgevaardigde niet meer kan worden betwist wanneer die niet betwist is tijdens de verkiezingsprocedure. Ook de geldigheid van de kandidatuur van een niet-verkozen kandidaat zou na de verkiezingen niet meer in twijfel kunnen worden getrokken. Die rechtspraak beroept zich ook op de openbare orde: die zou zich ertegen verzetten dat na het verstrijken van de ter-

mijnen nog klacht of beroep kan worden ingediend of dat daarover nog betwistingen worden opgeworpen. Het Hof van Cassatie spreekt zich nu uit ten voordele van de tweede strekking. Cassatie baseert zich daarbij op artikel 5 van de nog steeds geldende wet van 4 december 2007 tot regeling van de gerechtelijke beroepen. Volgens dat artikel kan de werkgever een beroep instellen tegen de voordracht van kandidaten, wanneer zij of de kandidatenlijsten niet in overeenstemming zijn met de bepalingen van de bedrijfsorganisatiewet, de welzijnswet en de wet van 4 december 2007 over de sociale verkiezingen. Als de werknemers of hun organisaties geen enkele klacht indienden, moet het beroep van de werkgever worden ingesteld binnen vijf dagen na de termijn voor de indiening van klachten vastgesteld in artikel 37 van de wet op de sociale verkiezingen. Het Hof bevestigt dat die bepaling van toepassing is op alle betwistingen over de geldigheid van een kandidatuur en de samenstelling van de kandidatenlijsten, en leidt eruit af dat de werkgever de geldigheid van een kandidatuur waartegen hij niet tijdig beroep heeft ingesteld, niet meer kan betwisten in een procedure over de ontslagbescherming.



De ruime draagwijdte die het Hof geeft aan artikel 5 van de wet tot regeling van de gerechtelijke beroepen maakt het arrest toepasselijk op alle gevallen waarin de geldigheid van de kandidatuur bij de sociale verkiezingen niet tijdig werd betwist.

De bepalingen van artikel 2 § 3 van de wet bescherming personeelsafgevaardigden kunnen bijgevolg niet los worden gelezen van de bepalingen van de wet op de sociale verkiezingen. De vraag naar de voorwaarden waaronder een kandidaat aanspraak kan maken op een beschermingsvergoeding maakt geen nieuwe rechtsvraag uit, zoals het arbeidshof had gesteld, maar slechts een vraag naar de geldigheid van de kandidatuur die tijdens de verkiezingsperiode had moeten worden opgeworpen. Het arrest van het arbeidshof dat oordeelde dat de werknemer geen aanspraak kon maken op de beschermingsvergoeding, hoewel het niet vervullen van de verkiesbaarheidsvoorwaarden tijdens de procedure van de sociale verkiezingen nooit werd ingeroepen, wordt daarom vernietigd.

MEER RECHTSZEKERHEID

Na het arrest van 16 mei 2011 (zie het artikel

van Olivier Wouters in *De Juristenkrant* nr. 232, p.3) is dit opnieuw een verrassend arrest dat meer rechtszekerheid brengt. De ruime draagwijdte die het Hof geeft aan artikel 5 van de wet van 4 december 2007 tot regeling van de gerechtelijke beroepen maakt het arrest toepasselijk op alle gevallen waarin de geldigheid van de kandidatuur niet tijdig werd betwist. Ook de feiten die aanleiding gaven tot het arrest ondersteunen die interpretatie: het ging om een niet-verkozen kandidaat die niet aan de tewerkstellingsvereiste van artikel 59 § 1 van de welzijnswet voldeed. In de rechtsleer wordt soms een onderscheid gemaakt tussen de niet-verkozen kandidaat die niet aan de verkiesbaarheidsvoorwaarden voldoet en de personeelsafgevaardigde die zich in dezelfde situatie bevindt. De betwisting van de geldigheid van de kandidatuur van een niet-verkozen kandidaat wordt gemakkelijker aanvaard, want voor de kandidaten is uitdrukkelijk bepaald dat ze moeten voldoen aan de verkiesbaarheidsvoorwaarden (artikel 2 § 3 wet bescherming personeelsafgevaardigden), terwijl dat voor de personeelsafgevaardigden niet zo is (§ 2). Soms wordt ook verdedigd dat er een verschil bestaat tussen de verkiesbaarheidsvoorwaarden van artikel 19 van de bedrijfsorganisatiewet en artikel 59 van de welzijnswet die steeds kunnen worden betwist en andere verkiesbaarheidsvoorwaarden, zoals de voordracht door een interprofessionele werknemersorganisatie, die tijdig moeten worden betwist. Het cassatiearrest laat echter geen ruimte meer voor zulke onderscheiden.

(De auteur is assistent bij de vakgroep sociaal recht van de UGent)

Cass. 17 oktober 2011, A.R. nr. S.10.0213.N Arbh. Antwerpen 16 juni 2008, Soc. Kron. 2009, 387-389; Arbh. Luik 12 januari 2009, AR nr. 35.396/08, www.juridat.be; Arbh. Brussel 24 februari 2009, JTT 2009, 332-335; Arbh. Luik 25 februari 2009, JTT 2009, 330-332.

<http://jure.juridat.just.fgov.be>

Vlaamse meeneembaarheidsregeling overleeft toetsing Hof van Justitie

Op 1 december 2011 heeft het Hof van Justitie geoordeeld dat de Vlaamse meeneembaarheidsregeling van de registratierechten geen schending uitmaakt van het vrije verkeer van kapitaal. De Europese Commissie had de regeling aanhangig gemaakt bij het Hof van Justitie, wegens schending van de Europese wetgeving.

Sibylle Van Belle

De Vlaamse meeneembaarheidsregeling houdt in dat een natuurlijke persoon een gedeeltelijke verrekening of teruggave van registratierechten kan krijgen wanneer hij zijn hoofdverblijfplaats verkoopt en er een nieuwe aankoopt in het Vlaams gewest. Uit de regelgeving blijkt dat een belastingvoordeel enkel geclaimd kan worden als zowel de vorige als de nieuw aangekochte hoofdverblijfplaats in het Vlaams gewest gelegen zijn. Als er in een andere lidstaat van de Europese Unie of in een ander gewest dan het Vlaamse rechten betaald zijn bij de verkrijging van een onroerend goed, worden die uitgesloten van de verrekening of teruggave. De hamvraag is of de regeling een schending van de Europese wetgeving inhoudt ten aanzien van burgers uit een andere lidstaat dan België, die hun hoofdverblijfplaats in het Vlaamse gewest willen vestigen en al in de andere lidstaat rechten betaald hebben op de verkrijging van een onroerend goed dat diende tot hun hoofdverblijfplaats. De Europese Commissie vindt van wel. Zij acht



Er kan niets verrekend of teruggegeven worden als geen rechten op de eerste aankoop in het Vlaams gewest betaald werden.

de wetgeving strijdig met het vrije verkeer van kapitaal, het recht van vestiging en het recht vrij te verblijven op het grondgebied van lidstaten. Rechten die betaald zijn op de verkrijging van een onroerend goed dat niet in het Vlaamse gewest ligt, worden immers uitgesloten van de verrekening of teruggave. Een burger van een andere lidstaat dan België die zijn hoofdverblijfplaats in Vlaanderen wil vestigen, zou bijgevolg benadeeld worden ten opzichte van burgers die hun hoofdverblijfplaats al in Vlaanderen hadden. De Europese Commissie haalt in

deze context aan dat objectief vergelijkbare situaties ongelijk behandeld worden. Tot slot onderstreept zij dat er geen enkele rechtvaardiging bestaat voor de volgens haar opgetreden discriminatie.

GERECHTVAARDIGDE BEPERKING

Het Hof heeft echter een andere mening over de Vlaamse regelgeving en meent dat er geen sprake is van een schending van de Europese verdragsbepalingen. Bovendien stelt het Hof dat de regeling enkel getoetst moet worden aan het recht op het vrije verkeer van kapitaal. Het Hof merkt op dat de burgers die het belastingvoordeel niet kunnen genieten, een zwaardere fiscale last moeten dragen dan diegenen die dat wel kunnen. Het Hof stelt dan ook dat dit systeem het gedrag van burgers kan beïnvloeden en hen bijgevolg ook kan afremmen om hun recht op het vrije verkeer van kapitaal uit te oefenen. Logischerwijze besluit het Hof dat de wetgeving over de meeneembaarheid een beperking vormt voor het vrije verkeer van kapitaal. Om die reden kan echter niet automatisch besloten worden dat de regeling ook een schending van het vrije verkeer van kapitaal inhoudt. Een beperking is immers geen schending als het gaat om een verschillende behandeling van situaties die objectief niet vergelijkbaar zijn, of als er een reden van dwingend algemeen belang bestaat die de regeling rechtvaardigt. De Europese Commissie meent dat de situaties objectief vergelijkbaar zijn en het Hof bevestigt dat. Er rest dan enkel nog de reden van algemeen belang om te besluiten dat de wetgeving niet strijdig is met het Europese recht.

Terecht oordeelt het Hof dat de beperking verantwoord is om de samenhang van het belastingstelsel te verzekeren. Het Hof baseert zich daarvoor op het principe van de 'symmetrische logica', die het al in eerdere rechtspraak heeft gebruikt. Aangezien het Vlaamse gewest geen bevoegdheid heeft om in een andere lidstaat

rechten te heffen op de aankoop van een onroerend goed, kan het bijgevolg ook geen belastingvoordeel toestaan. Kortom, er kan niets verrekend of teruggegeven worden als geen rechten op de eerste aankoop in het Vlaams gewest betaald werden.

ANDERE GEWESTEN

Niet alleen burgers van andere lidstaten worden getroffen door de beperking, ook Belgische rijksinwoners kunnen uitgesloten worden van het belastingvoordeel als hun vorige hoofdverblijfplaats niet in het Vlaams gewest gelegen was. Over die laatste problematiek kan het Hof zich echter niet uitspreken, aangezien het Europees recht niet kan worden toegepast op louter interne situaties. Het Hof kan enkel oordelen of een regionaal bestuur bij de uitoefening van zijn bevoegdheden de Europese wetgeving naleeft. Ook binnen de nationale wetgeving zal een ander gewest dan het Vlaamse de meeneembaarheidsregeling niet zomaar in vraag kunnen stellen. Het Vlaams gewest kan zijn fiscale autonomie immers alleen laten gelden op zijn eigen grondgebied, wat een zuivere werking van het territorialiteitsbeginsel is. Het arrest maakt duidelijk dat niet elke vorm van zogenaamde ongelijkheid ook een voldeende juridische reden is om te besluiten dat er een schending van het Europese recht is. Hoewel het hier om objectief vergelijkbare situaties gaat die ongelijk behandeld worden, bestaat er voor de Vlaamse meeneembaarheidsregeling een rechtvaardiging. Een ander oordeel had ook afbreuk gedaan aan het territorialiteitsbeginsel.

(Deze auteur is assistent aan de vakgroep belastingrecht van de UGent)

HvJ, 1 december 2011, C-250/08

<http://curia.europa.eu>